

Bemærkninger til forslaget

Baggrunden for forslaget er, at hele den vestlige verden siden Brundtland-rapporten, »Vores fælles fremtid« – Brundtland-kommissionens rapport om miljø og udvikling, 1987 – har diskuteret bæredygtig udvikling fokuseret på økonomisk og økologisk bæredygtighed. I den fortløbende internationale diskussion er social bæredygtighed i vidt omfang blevet anskuet som underordnet de økologiske og økonomiske processer.

SF ønsker derimod at sætte menneskets sociale vilkår i centrum for bestræbelserne på at skabe en fornuftig fremtid for alle. Den sociale dimension må derfor indgå på lige fod med de økonomiske og økologiske overvejelser. Ingen af faktorerne økologi, økonomi eller den sociale dimension kan siges at have fortrin, men er netop karakteriseret ved kontinuerligt at interagere og øve indflydelse på betingelserne for hverandre.

Brundtland-rapporten definerede i sin tid bæredygtig udvikling »som en udvikling, der imødekommer nutidens behov uden at gå på kompromis med fremtidige generationers mulighed for at dække deres behov.«

Sociale mekanismer som udstødelse fra arbejdsmarkedet, nedslidning, arbejdsskader, alkohol-, narko-, og medicinmisbrug m.m. er kun aspekter af det, man samlet kan karakterisere som mangel på social bæredygtighed. Social bæredygtighed handler om kultur og holdninger. Hvordan man indretter sig i samfundet, i familierne, i byerne, på arbejdspladserne – forholdet til omgivelserne og hvordan man tager ansvar for hinanden og deltager i sociale, kulturelle og demokratiske processer. Det handler om værdier for menneskelig omgang i en globaliseret og flerkulturel virkelighed.

Begrebet »glocal«-tendens, altså at verden både tenderer mod øget globalisering og øget fokus på det lokale, stiller nye krav til de menneskelige relationer. Dette indvirker på kulturopfattelserne og holdningerne; hvordan man indretter samfundet lokalt, nationalt og internationalt. Men også i familierne, i byerne, på arbejdspladserne, dvs. i alle sociale relationer.

I Socialministeriets årlige rapport »Sociale Tendenser« fra 1996 gøres der nogle refleksioner over den manglende inddragelse af Agenda 21 (Handlingsprogram for bæredygtig udvikling, FN's konference i Rio de Janeiro, 1992) på det sociale område:

»Det er ikke nok at inddrage borgerne og bysamfundet i helhedstænkte og energirigtige genbrugsordninger i globalt og langsigtet perspektiv, når den byudvikling, der kommer ud af det, primært skal danne rammer for menneskers tilværelse og livskvalitet i det 21. århundrede.«

I Agenda 21-overvejelserne er der peget på 5 hovedlinjer:

- helhedssyn og tværsektorial tænkning
- aktiv borgerinddragelse
- kredsløbstankegang
- det globale perspektiv
- det lange sigte

Disse hovedlinjers relevans – både i Danmark og internationalt – er evidente. Det, man kalder det sociale danmarkskort, finder sin umiddelbare pendant globalt. Den økonomiske skævvridning og ulige fordeling, ikke bare af velstand, men af alt lige fra basale frihedsrettigheder til rent drikkevand, rummer myriader af demografiske, helbredsmæssige, materielle, uddannelsesmæssige og økologiske implikationer. Flytningestrømme som følge af naturkatastrofer, krige og politisk ustabilitet sender rystelser ikke blot i de berørte lokale regioner, men over hele kloden.

Behovet for helhedstænkning, langsigtede overvejelser og bæredygtige løsninger er derfor påkrævet. At være på omgangshøjde med tiden handler således om at kunne foregribe fremtidige problemstillinger. Dette påpegede statsministeren også i en artikel i OECD-Observer den 11. april 2001, hvori det bl.a. hedder, »at når vi retter blikket mod spørgsmålet om bæredygtig udvikling, så er det som at sigte efter et mål, der bevæger sig. Det er ikke tilstrækkeligt at justere politikken og anbefalingerne efter de dagsaktuelle vilkår. Vi må derimod foregribe forandringer og være parate til at respondere adækvat på morgendagens udfordringer.«